

CENTRALA POLSKICH
SZKÓŁ DOKSZTAŁCAJĄCYCH
W AMERYCE

POLISH SUPPLEMENTARY
SCHOOL COUNCIL OF AMERICA

4/2022

KWARTALNIK / QUARTERLY
DRUK ISSN 2470-6167
ONLINE ISSN 2470-6175
NAKLAD 300 EGZ.

Z teki Asystenta

DODATEK DO KWARTALNIKA ASYSTENT #28

Edukacja wczesnoszkolna

3

Zagadki zimowo-świąteczne

Barbara Kosmowska

4

Rebusy

Aneta Matyszczuk

6

Konspekt lekcji języka polskiego dla klas 1-3 z wykorzystaniem tekstu z podręcznika „Polskie niezapominajki”

Laura Migas-Puch

Język polski

8

Konspekt lekcji wprowadzającej słownictwo i struktury gramatyczne przygotowujące do charakterystyki Ani Shirley

Anna Mikulska

17

Korzystanie z karty pracy na zajęciach z języka polskiego

Laura Migas-Puch

Historia

19

Konspekt lekcji historii dla klasy III liceum z wykorzystaniem tekstu z „Podręcznika literacko-językowego dla polonijnych szkół średnich. Klasa III liceum. Dwudziestolecie międzywojenne. Wojna i okupacja. Współczesność”

Laura Migas-Puch

Geografia

21

Charakterystyka klimatu Polski – konspekt lekcji geografii

Dorota Nagórska

Katecheza

24

Duch Święty pomaga zrozumieć Pismo Święte. Konspekt katechezy dla uczniów klasy VIII

Krzysztof Gospodarzec

Uczniowie piszą

27

Recenzje

30

Fasolowy dramat, ale z happy endem...

Agnieszka Halubiec

Drodzy Czytelnicy!

W czwartym dodatku do „Asystenta” proponujemy Państwu pomysły na lekcje dla uczniów różnych klas. Na początek zimowe zagadki i świąteczne rebusy dla młodszych dzieci, następnie scenariusz zajęć, w trakcie których wykorzystuje się tekst z podręcznika „Polskie niezapominajki”, aby kształtować umiejętności językowe uczniów klas I–III.

Lekcja języka polskiego ma przygotować piątklasistów do napisania charakterystyki bohaterki powieści i wyrażenia opinii na jej temat. Z kolei konspekt zajęć historii dla klasy III liceum dotyczy losów młodych powstańców warszawskich, a lekcja geografii zapoznaje uczniów z klimatem Polski.

Scenariusz katechezy jest poświęcony Biblii. W czasie zajęć ósmoklasiści poznają dzieje powstania Pisma Świętego i zdobędą umiejętność posługiwania się nim. W dziale „Uczniowie piszą” znajdą Państwo komiks autorstwa Lidii Grabowski z Akademii Języka Polskiego w Manchester prezentujący tradycje bożonarodzeniowe.

Agnieszka Hałubiec w swojej recenzji „Fasolowy dramat, ale z happy endem...” poleca książkę Barbary Kosmowskiej „Panna Foch”.

Zespół redakcyjny „Asystenta”

Redaktor naczelna
Renata Jujka

Redaktor prowadząca
Iwona Perucińska

Redaktor ds. literackich
Barbara Kosmowska

Zespół redakcyjny
Aneta Matyszczuk, Elżbieta Laskowski

Oprawa graficzna, skład
Marta Burda / www.burdamarta.com

Korekta
Daniela Podlaska

Ilustracje
Marta Burda

Bank zdjęć
www.pixabay.com, www.unsplash.com,
www.polina.pl

Okładka książki
dzięki uprzejmości Wydawnictwa Literatura

Druk
PPU Boxpol Sp. z o.o., ul. Wiejska 28,
76-200 Słupsk, Polska, tel. +48 59 8424371,
e-mail: druk@boxpol.pl, www.boxpol.pl

Zamówienia
Wioletta Jusinska, wjusinska@yahoo.com,
119 Kingswood Dr Naugatuck, CT06770

Promocja
Aneta Matyszczuk

Wydawca
Centrala Polskich Szkół Doksztalujących
w Ameryce

Czasopismo „Asystent” wydaje Centrala
Polskich Szkół Doksztalujących
w Ameryce zgodnie z podjętą Uchwałą
w 2015 r., na mocy której powołano zespół
redakcyjny.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo do redagowania, skracania i adiustacji nadesłanych tekstów.

Materiały do numeru na I kwartał przyjmowane są do 15 stycznia, na II kwartał — do 15 kwietnia, na III kwartał — do 15 lipca, na IV kwartał — do 15 października.

Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń, zamieszczonych reklam i materiałów promocyjnych.

Opinie zawarte w nadesłanych tekstach są opiniami ich autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska Zarządu CPSD.

Przedruki z kwartalnika „Asystent” dozwolone są wyłącznie za uprzednią pisemną zgodą Wydawcy.

 KANCELARIA PREZESA
RADY MINISTRÓW

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom
za granicą. Umowa nr 512/DWPP/22.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Zagadki zimowo-świąteczne

Barbara Kosmowska

1.

Jest zawsze wystrojona i pachnie lasami
Lubi też czasem poświecić bombkami
Pół pokoju zajmuje, a nie wadzi nikomu
I jest najważniejsza, nawet w wielkim domu
Zna ją każdy chłopiec, kocha każda dziewczynka
Bo to przecież coroczna, świąteczna _____

2.

Wszyscy po nim jeżdżą, chętnie się ścigają
choć zawsze jest tam bardzo ślisko
Ale też za to je kochają,
bo to zimowe _____

3.

Błyszczą przy butach
Świszczą na lodzie
Ale nie nosi ich się co dzień
Wkładasz je chętnie
Gdy mróz zamienia
Wodę w lód twardy
jakby z kamienia

4.

Jest taki ktoś bardzo święty
kochany przez wszystkie dzieci
Raz w roku z podarkami
Z końca świata przyleci
To wyjątkowy staruszek!
Wszystkie marzenia dogoni,
choć mieszka w dalekiej krainie,
czyli w zimnej Laponii

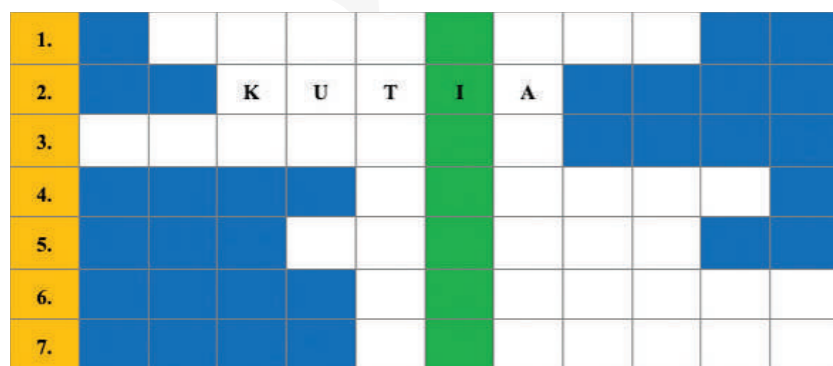

Rebusy

Aneta Matyszczyk

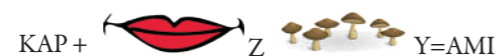
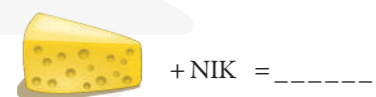
1. Rozwiąż krzyżówkę

1. Ciasto z makiem
2. Potrawa wigilijna z gotowanej pszenicy z miodem, makiem i bakaliami
3. Mogą być z serem, grzybami i kapustą
4. Kładzione pod obrusem na stole wigilijnym
5. Pieśni bożonarodzeniowe
6. Toruńskie ciasteczko, wypiek o korzennym zapachu
7. Czerwony z uszkami

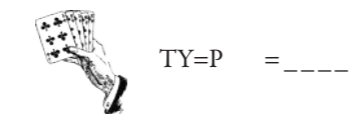

Dzień poprzedzający inny dzień, zwłaszcza jakieś święto, wydarzenie to _____.

2. Odgadnij rebusy

= _____

3. Przeskakując co drugą literę, odkryj, co ukrywa łańcuch na choince.

M _____

To zwyczaj obdarowywania się drobnymi prezentami, który obchodzimy 6 grudnia.

4. Odgadnij hasło ukryte w gwiazdkach. Ułóż jak najwięcej wyrazów z liter tworzących hasło. Każda literka może być użyta tylko raz.

B _____

_____ O _____

1. zebra
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

Konspekt lekcji języka polskiego dla klas 1–3 z wykorzystaniem tekstu z podręcznika „Polskie niezapominajki”

Laura Migas-Puch

Temat lekcji: Nasze wspomnienia. „Czym jest Przyjaźń w niebieskiej kopercie?” – praca z tekstem.

CELE OGÓLNE (CELE DYDAKTYCZNE):

- umiejętność płynnego czytania,
- prowadzenie efektywnej pracy z tekstem (wyszukiwanie informacji, części mowy, fragmentów opisu),
- wykształcenie precyzyjnego odpowiadania na pytanie,
- kształtowanie umiejętności pracy indywidualnej oraz w grupie,
- ćwiczenia w budowaniu pełnych zdań i artykułowania myśli,
- zdolność uważnego słuchania.

CELE OPERACYJNE (OSIĄGNIĘCIA UCZNIĄ):

- poszerzenie wiedzy językowej,
- doskonalenie sprawności poprawnego czytania,
- kształtowanie biegłości pisania,
- ćwiczenie budowania rozwiniętej wypowiedzi ustnej,
- kształtowanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem.

FORMY I METODY PRACY:

- praca indywidualna (praca z tekstem),
- ćwiczenia praktyczne (karta pracy),
- dyskusja.

ŹRÓDŁA/ MATERIAŁY:

- „Polskie niezapominajki. Podręcznik do nauki języka polskiego jako odziedziczonego dla klas 1–3”. Lekcja nr 31, s. 128–129.

PRZEBIEG LEKCJI

Czynności organizacyjne:

1. przywitanie uczniów,
2. sprawdzenie obecności,
3. przedstawienie tematu lekcji.

Część właściwa

1. Nauczyciel czyta tekst autorstwa Barbary Kosmowskiej (s. 128–129).
2. Uczniowie czytają tekst na głos razem z nauczycielem (tekst pokazany na tablicy przy użyciu rzutnika).
3. Każdy uczeń jest poproszony o przeczytanie tekstu samodzielnie (w ciszy) oraz zastanowienie się nad odpowiedziami na pytania.
 - O czym mówi autorka tekstu?
 - Kim jest Filipek?
 - Kto to jest listonosz?
4. Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy.
5. Uczniowie mają minutę na zastanowienie się nad odpowiedziami.
6. Po określonym czasie wyznaczeni uczniowie odczytują pytania. Klasa wspólnie formułuje odpowiedzi (Zadanie 1). Nauczyciel zapisuje je na tablicy.
7. Na tablicy widnieje tabela (narysowana przez nauczyciela lub karta pracy pokazana przy użyciu rzutnika). Klasa wspólnie zastanawia się nad poszczególnymi odpowiedziami.
8. Uczniowie razem z nauczycielem pracują nad uzupełnieniem karty pracy.
9. Prowadzący podsumowuje lekcję, wyjaśniając różnice między listem a pocztówką.

Zadanie domowe (lub dalsza praca na lekcji, w zależności od możliwości czasowych).

- Nauczyciel prosi, aby każdy uczeń narysował w swoim zeszyte pocztówkę oraz uzupełnił ją 3 zdaniem z pozdrowieniami.
- Dyskusja. Nauczyciel rozmawia z uczniami o chorej Zuzi.

KARTA PRACY UCZNIĄ

Zadanie 1

Główna postać

Kto opowiada historię?	
Imię głównego bohatera	
Miejsce zamieszkania	
Szkoła	
Cechy charakteru	
Najbliżsi przyjaciele	
Ulubione zajęcia	

Zadanie 2

Ułóż podane wydarzenia w prawidłowej kolejności, zaczynając od tego, co stało się na początku. Dopasuj odpowiednie numery do każdego wydarzenia.

- ___ Cała klasa pisze pocztówki, listy, pozdrowienia do chorej Zuzi.
- ___ Wychowawczyni przynosi na lekcję list.
- ___ Nauczycielka pokazuje zdjęcie dziewczynki.
- ___ Pani Dorota czyta informacje o Zuzi.

Zadanie 3

Znajdź w tekście 3 pary połączeń rzeczownika z przymiotnikiem, wyrazy z ich określeniami, oraz zapisz je poniżej. Np.: trudna operacja.

1. _____
2. _____
3. _____

Konspekt lekcji wprowadzającej słownictwo i struktury gramatyczne przygotowujące do charakterystyki Ani Shirley

Anna Mikulska

LEKCJA DLA KLASY V

Temat: Poznajemy Anię Shirley.

CELE GŁÓWNE:

Uczeń:

- rozwija sprawność czytania ze zrozumieniem,
- poszerza słownictwo z zakresu przedmiotu (język polski),
- doskonalą i utrwała znajomość zasad gramatycznych.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- potrafi przeczytać ze zrozumieniem fragmenty lektury L.M. Montgomery „Ania z Zielonego Wzgórza” i wykonać na ich podstawie wyznaczone zadania,
- zna i rozumie pojęcia zawarte we fragmentach tekstu,
- umie utworzyć konstrukcje gramatyczne przydatne do napisania charakterystyki: za pomocą przymiotnika (ona jest...) oraz rzeczownika (cechuje ją...),
- utrwała formę zaimka w bierniku,
- próbuje samodzielnie definiować/formułować myśli,
- podejmuje próbę wyrażania własnej opinii.

TECHNIKI PRACY:

- wizualizacja tematu: wykorzystanie prezentacji multimedialnej,
- wypełnianie karty pracy,
- ustne i pisemne odpowiadanie na pytania,
- uzupełnianie tabeli, wybieranie słów z ramki,
- wpisywanie słów i łączenie ich z definicją,
- wyszukiwanie informacji w tekście,
- transformacje oraz parafrazowanie zdań,
- dopasowywanie fragmentów tekstów do definicji.

FORMY PRACY:

- indywidualna
- w parach.

POMOCE I MATERIAŁY DYDAKTYCZNE:

- karta pracy,
- prezentacja multimedialna.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Naprowadzenie uczniów na tematykę zajęć

Na początku nauczyciel wita się z uczniami i informuje ich, jaki będzie temat lekcji. Wykorzystuje do tego prezentację multimedialną. Prezentacja oraz pogadanka mają na celu przypomnienie najważniejszych części charakterystyki jako formy wypowiedzi pisemnej poznanej na poprzednich zajęciach, a także przygotowanie uczniów do wykonania zadań przewidzianych w następnej części lekcji.

2. Ćwiczenia słownikowe towarzyszące czytaniu pierwszego fragmentu lektury

Nauczyciel rozdaje karty pracy. Uczniowie czytają na głos¹ polecenie do **zadania 1**, a następnie wykonują je samodzielnie. Poprawność wykonania zadania jest później weryfikowana na forum klasy.

Zadanie 2 jest ćwiczeniem komunikacyjnym – nauczyciel prowadzi dyskusję na podstawie ilustracji, połączoną z tworzeniem własnej definicji.

Zadanie 3 polega na szybkim przeczytaniu/przejrzeniu tekstu po raz pierwszy oraz znalezieniu i podkreśleniu słów z ćwiczenia 1.

Pierwsza próba przeczytania tekstu miała również na celu przygotowanie uczniów do wykonania **zadania 4**, czyli wybrania odpowiedzi prawdziwej lub fałszywej zgodnie z treścią fragmentu tekstu.

3. Ćwiczenia słownikowe towarzyszące czytaniu drugiego fragmentu lektury

Kolejne fragmenty lektury znajdują się w **zadaniu 5**. Uczniowie pracują indywidualnie.

¹ Czytanie na głos poleceń oraz sprawdzanie rozumienia to techniki wspierające proces uczenia się; to również dobry przykład rytuałów klasowych, które warto wprowadzać regularnie na zajęciach.

Następne ćwiczenie łączące się z fragmentami lektury to **zadanie 6** – połączenie synonimów/wyrazów bliskoznacznych. Uczniowie wykonują to zadanie w parach, a prowadzący zajęcia na bieżąco monitoruje efekty ich pracy.

Zadanie 7 zawiera słownictwo z poprzednich zajęć. Uczniowie wykonują to ćwiczenie indywidualnie, a potem konfrontują odpowiedzi z kolegą lub koleżanką z ławki.

4. Ćwiczenia słownikowe towarzyszące czytaniu trzeciego fragmentu lektury

Uczniowie wykonują **zadanie 8** w parach, po czym nauczyciel prosi wybranych uczniów o zapisanie odpowiedzi na tablicy w celu ich weryfikacji na forum klasy. Podczas sprawdzania tego ćwiczenia prowadzący zwraca uczniom uwagę na to, że część słów w tekście jest w formie innej niż mianownik (np. *entuzjazmu, delikatności*). W trakcie wykonywania tego zadania uczniowie mogą również pytać nauczyciela o znaczenie nowych słów, korzystać ze słownika internetowego, a także konsultować znaczenie wyrazu z kolegą/koleżanką.

Ćwiczeniem utrwalającym nowe słownictwo jest **zadanie 9**. Uczniowie wykonują to ćwiczenie indywidualnie.

5. Ćwiczenia słownikowe towarzyszące czytaniu czwartego fragmentu lektury

Innym przykładem ćwiczenia łączącego sprawności czytania ze zrozumieniem z utrwaleniem nowego słownictwa jest **zadanie 10**. W ramce znajduje się zarówno nowe, jak i wcześniej poznane słownictwo². Ćwiczenie to uczniowie wykonują indywidualnie pod okiem nauczyciela.

Zadanie 11 z kolei kształtuje umiejętność redakcji krótkich zdań wyrażających opinię/ formułowania myśli własnymi słowami. Ze względu na poziom trudności to ćwiczenie uczniowie wykonują w parach.

6. Ćwiczenia gramatyczne przygotowujące do redakcji tekstu

Celem kolejnego etapu zajęć jest utrwalenie nowej konstrukcji gramatycznej, która będzie przydatna przy pisaniu charakterystyki bohatera. Prowadzący lekcję wyświetla na tablicy multimedialnej regułę tworzenia zdań, która znajduje się również w kartach pracy uczniów. Uczniowie wykonują **zadanie 12** w parach.

² Wprowadzone przy okazji autocharakterystyki/charakterystyki pośredniej (prezentacja najlepszego przyjaciela/ przyjaciółki).

Po sprawdzeniu tego ćwiczenia nauczyciel ponownie wyświetla tablicę multimedialną, na której znajduje się podsumowanie reguły gramatycznej i wskazówka do późniejszej redakcji charakterystyki postaci literackiej. Ten sam wykres znajduje się w karcie pracy w **zadaniu 13**. To ćwiczenie uczniowie wykonują indywidualnie. Odpowiedzi są następnie czytane na forum klasy w celu ich weryfikacji. Czytanie na głos wspomaga dodatkowo proces zapamiętywania reguły.

Zadania 14 i 15 mają charakter ćwiczeń komunikacyjnych. Ich celem jest nie tylko utrwalenie słownictwa oraz reguł gramatycznych, ale również doskonalenie umiejętności zadawania pytań, udzielania odpowiedzi i tworzenia krótkich dialogów.

Uczniowie przeprowadzają krótkie dialogi i uzupełniają tabelę, a nauczyciel przysłuchuje się ich odpowiedziom, korygując ewentualne błędy.

Ostatnim ćwiczeniem w tej części zajęć jest **zadanie 16**, w którym uczniowie podejmują pierwszą próbę oceny postaci Ani Shirley.

Modelka i tancerka Evelyn Nesbit, której urodą obdarzyła autorka Anię Shirley, źródło: wikipedia.pl

KARTA PRACY UCZNIA

Zadanie 1

Co to znaczy? Dopasuj wyrazy z ramki do odpowiednich definicji.

sierota	sierociniec	krewny
pobrać się	zdecydować	bliźniaki

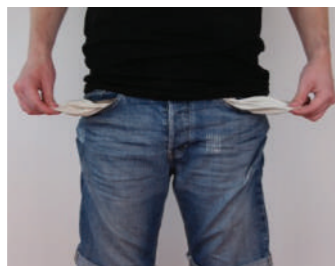
1. *sierota* – osoba, która nie ma rodziców
2. _____ – wziąć ślub
3. _____ – postanowić, podjąć decyzję
4. _____ – ktoś z rodziny (rodzice, rodzeństwo, dziadkowie, wujek, ciocia)
5. _____ – dom, w którym mieszkają dzieci bez rodziców
6. _____ – dwójka rodzeństwa, która urodziła się tego samego dnia

Zadanie 2

Jak myślisz, co może oznaczać zwrot *być biednym jak mysz kościelna*? Popatrz na zdjęcia i porozmawiaj z kolegą/ z koleżanką z ławki. Zapisz swoją definicję.

źródło: supercoloring.com

źródło: classonline.org.uk

Zadanie 3

Przeczytaj tekst, a następnie podkreśl słowa z zadania 1. Zwrot z zadania 2 jest zaznaczony na zielono. Uwaga: słowa w zadaniu 1 i 2 są w odmienionej formie.

Urodziłam się w [...] Nowej Szkocji. Mój ojciec nazywał się Walter Shirley i uczył w szkole średniej [...]. Moja matka nazywała się Berta. Walter i Berta to takie ładne

imiona prawda? [...] Moja matka uczyła w tej samej szkole, co ojciec, ale gdy pobrali się, mama oczywiście przestała pracować. Pani Thomas mówiła, że **byli biedni jak myszy kościelne**, ale zakochani jak para nastolatków. Zamieszkali w malutkim żółtym domku [...]. Urodziłam się w tym domku. Pani Thomas powiedziała, że byłam najbrzydszym dzieckiem, jakie kiedykolwiek widziała: nic tylko oczy. Moja matka uważała podobno, że byłam najpiękniejsza [...]. Tak się cieszę, że podobałam się mojej matce, byłoby mi bardzo smutno, gdyby było inaczej... Widzi Pani, ona bardzo krótko potem zmarła. Miałam trzy miesiące, gdy zmarła na gorączkę [...]. Ojciec zmarł cztery dni później. Także na gorączkę. W ten sposób zostałam sierotą i sąsiedzi nie wiedzieli, co ze mną zrobić. Wszyscy wiedzieli, że nie mieliśmy żadnych krewnych. W końcu Pani Thomas zdecydowała, że weźmie mnie do siebie, pomimo że była bardzo biedna i miała męża pijaka [...]. Mieszkałam z nimi, aż skończyłam osiem lat. Pomagałam opiekować się czwórką ich dzieci [...]. Potem Pan Hammond zginął pod pociągami i jego matka wzięła do siebie Panią Thomas i dzieci, ale mnie nie chciała. Pani Thomas nie wiedziała, co ze mną zrobić i wtedy przyjechała mnie Pani Hammond. [...] Miała ośmioro dzieci, w tym trzy pary bliźniąt [...]. Mieszkałam tam ponad dwa lata. [...] Potem Pan Hammond umarł, Pani Hammond rozdzieliła dzieci między krewnych, a sama wyjechała do Stanów. Musiałam iść do sierocińca w Hopetown, bo nikt mnie nie chciał [...] i byłam tam cztery miesiące.

(na podstawie: Surdej i Surdej, 2008)

Zadanie 4

Czy to zdanie jest prawdziwe (P) czy fałszywe (F)? Przeczytaj tekst jeszcze raz i zaznacz odpowiedź.

	P	F
Ania Shirley urodziła się w Nowej Anglii.		
Matka Ani miała na imię Berta.		
Rodzice Ani z zawodu byli nauczycielami.		

	P	F
Pani Thomas mówiła, że rodzice Ani byli bardzo bogaci.		
Rodzice Ani Shirley zmarli, gdy dziewczynka miała kilka miesięcy.		
Po śmierci rodziców dziewczynką zaopiekowała się Pani Thomas.		
W wieku 8 lat Ania trafiła do państwa Hammond, którzy nie mieli żadnych dzieci.		

Zadanie 5

Ania Shirley była... Przeczytaj fragmenty wypowiedzi kilku osób. Dotyczą wyglądu zewnętrznego Ani. Następnie wpisz słowa do odpowiedniej kategorii w tabeli.

1. Dziecko [...] było bardzo oryginalne: chuda jedena-stolatka o ogromnych szarzielonych oczach, wyrazistych ustach, zgrabnym piegowatym nosku i niesamowicie rudych, grubych warkoczach. Ubrana była w ciasną i brzydką sukienkę, na głowie miała zniszczony słomkowy kapelusz, a całość dopełniała bardzo stara torba. (Narrator)
2. Cóż, z pewnością nie wybrałiście jej dla urody, Marylo. Tego jestem pewna. W życiu nie widziałam tak brzydkiej i chudej dziewczynki. Podejdź bliżej dziecko... niech ci się lepiej przyjrzę... Boże Świąty, czy widział ktoś tyle piegów na jednej twarzy?! I do tego włosy koloru marchwi! (Małgorzata Linde)
3. Ta Shirley ma czerwone włosy i ogromne oczy, jakich nie miała żadna inna dziewczynka. (Gilbert Blythe)
4. Jej oczy błyszczały; chodziła tak wyprostowana, że każdy lekarz byłby zadowolony. (Narrator)
5. Obok stała smukła, wysoka dziewczyna o poważnych, wielkich oczach. (Maryla)

	Elementy wyglądu Ani Shirley
sylwetka	
oczy	
usta	
nos	
włosy	
ubranie	

(na podstawie: Surdej i Surdej, 2008)

Zadanie 6

Przeczytaj tekst jeszcze raz. Zwróć uwagę na podkreślone przymiotniki. Czy znasz słowa, które mają podobne znaczenie? Wpisz je do odpowiedniej grupy.

smukła	wyraziste	ogromne	zgrabny
szcuple	wielkie	bardzo duże
.....
coś, co zwraca uwagę	ma ładny kształt

Zadanie 7

To powtórka słownictwa z ostatnich lekcji. Dopasuj słowa z ramki do odpowiedniej kategorii. Uwaga – jest o jedno słowo za dużo!

gęste, okrągła, średniego wzrostu, zadarty, piegowata, zielone, zgrabny, duże, gładka, proste, blada

Cera

Twarz

Nos

Włosy

Oczy

Zadanie 8

Przeczytaj wypowiedzi osób, które przedstawiają Anię Shirley. Następnie wypisz z tekstu przymiotniki i rzeczowniki opisujące charakter dziewczynki.

1. Ona jest inna niż wszyscy. [...] Taaak, ale mimo to jest w niej coś miłego. Już mnie tak nie dziwi, że ją zatrzymaliście. Oczywiście, ma dziwaczny sposób mówienia, mówi trochę zbyt górnolotnie, ale z tego wyrośnie [...]. (Małgorzata Linde)
2. Dzieci z Avonlea słyszały najdziwniejsze historie o dziewczynce z Zielonego Wzgórza. Pani Linde twierdziła, że jest nerwowa i wybuchowa. Jerry Buote, który pracował u Cuthbertów, opowiadał, że Ania nie przestaje mówić i rozmawia nawet z roślinami. Nie rozumiały, że dziewczynka była po prostu wrażliwa i uczuciowa. (Narrator)
3. – Słyszałem, że lubisz czekoladki, więc... hm... kupiłem kilka – powiedział Mateusz [...].

– Nie jedz wszystkich od razu, bo będzie ci niedobrze – do-dała Maryla.

– O, nie, dzisiaj tylko jedną, Marylo. I podzielię się nimi z Dianą, dobrze? To wspaniale, że mogę jej coś dać!

– Muszę przyznać, że Ania to dobre dziecko. Może i jest gadatliwa i ma dziwne pomysły, ale niewątpliwie ma też dobre serce – powiedziała Maryla w rozmowie z Mateuszem, gdy dziewczynka poszła do swojego pokoju. (Maryla i Mateusz)

4. Aniu, [...] nie powinnam wątpić w twoją prawdziwość, tym bardziej że nigdy mnie nie okłamałaś [...]. (Maryla)
5. Pani Barry doszła do wniosku, że brakuje jej entuzjazmu, spontaniczności i delikatności Ani. (Narrator)

Cechy charakteru Ani Shirley

Przymiotniki:

1. *nerwowa*
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Rzeczowniki opisujące charakter:

1. *prawdomówność*
2. _____
3. _____
4. _____

Zadanie 9

Jaka to cecha charakteru? Do definicji dopisz brakujący przymiotnik. Uwaga – jest o jedno słowo za dużo!

wrażliwa, prawdomówna, spontaniczna, skapa, gadatliwa, wybuchowa, wytrwała

1. osoba, która lubi dużo mówić – *gadatliwa...*
2. osoba, która mówi prawdę; nie kłamie – _____
3. osoba, która nie musi mieć zaplanowanego wszystkiego od początku do końca – _____
4. osoba, która ma dużo empatii; uczuciowa – _____
5. osoba, która szybko denerwuje się; często krzyczy i nie potrafi kontrolować swoich emocji – _____
6. osoba, która nie lubi dzielić się z innymi; nie lubi wydawać też za dużo pieniędzy – _____

Zadanie 10

Przeczytaj krótkie teksty. Wybierz z ramki zwroty opisujące Anię Shirley i dopasuj je do odpowiedniego fragmentu.

ma bujną wyobraźnię, wybuchowa, uczuciowa, lubiana przez rówieśników, ambitna, porywca, opanowana w trudnych sytuacjach, ma poczucie humoru, gadatliwa

Fragment tekstu	Cecha Ani
Dziewczynka wyciągnęła rękę i zerwała kwitnącą gałąź. – Czy to nie jest cudowne? Kogo Panu przypomnia drzewo, które ma koronę z kwiatów? – Hmnn... Nie wiem... – Pannę młodą, oczywiście! Cała na biało i z welonem. Wyobrażam sobie, że tak może wyglądać.	ma bogatą wyobraźnię
– Czy ja przypadkiem nie mówię za dużo? Ludzie zawsze twierdzą, że tak. Czy pan chce, żebym była cicho? Mateusz zdziwił się pytaniem dziewczynki, bo naprawdę bawił się świetnie. Zwykle milczał, wolał słuchać innych, dlatego lubił towarzystwo gadatliwych ludzi. Nigdy jednak nie przypuszczał, że będzie zadowolony, spędzając czas z małą dziewczynką. Nie lubił panien z Avonlea. Wstydzil się z nimi rozmawiać. Jednak ta dziewczynka z rudymi włosami była inna. Bardzo polubił jej długie monologi.	
– Nienawidzę pani! – krzyknęła Ania. – Nienawidzę! Nienawidzę! Nienawidzę! Jak pani może mówić, że jestem chuda i brzydka?! Jak pani może mówić, że mam piegi i rude włosy?! Jest pani bezczelna, nieuprzejma i nieczuła kobietą!!! – Anno! – Maryla próbowała uspokoić dziewczynkę. – Jak pani może mówić mi takie rzeczy? Jak pani mogłaby się poczuć, gdyby ktoś coś podobnego powiedział o pani?! Byłoby pani przyjemnie usłyszeć, że jest pani tłusta, leniwa i nie potrafi marzyć? Pani nie ma w ogóle wyobraźni! Nie wybaczę nigdy tego, co pani powiedziała o mnie! Nigdy!!! (reakcja Ani na słowa pani Linde)	
Myślę, Aniu, że mogę ci powiedzieć, co zdecydowaliśmy z Mateuszem. Chcemy, żebyś została z nami tutaj, na Zielonym Wzgórzu. Oczywiście, jeśli nam obiecasz, że będziesz grzeczną dziewczynką i... Dziecko, co się stało?! – Płacę – odpowiedziała Ania. – Nie wiem dlaczego... tak bardzo się cieszę, jak to tylko możliwe [...]. Jestem taka szczęśliwa! Taka szczęśliwa!	
Gilbert Blythe bezskutecznie próbował zwrócić uwagę Ani. Jednak pograżona w marzeniach dziewczynka [...] była nieobecna i nie reagowała na żadne zaczepki chłopca [...]. Nagle Gilbert złapał jeden z jej długich warkoczy i krzyknął: – Marchewka! Marchewka! Po marzeniach dziewczynki nie było śladu. Wścicka Ania wstała z miejsca i spojrzęła na Gilberta z furią i pogardą. We łzach krzyknęła: – Ty wstrętny, obrzydliwy chłopaku! Jak śmiesz! Następnie roztrzaskała na głowie chłopca tabliczkę do kaligrafii.	

Fragment tekstu	Cecha Ani
W szkole wszyscy witali Anię z entuzjazmem. Dziewczynkom z klasy brakowało Ani uśmiechu, wspólnego śpiewania, czytania na głos książek oraz wyobraźni podczas zabawy w teatr.	
Trzyletnia Minnie May była bardzo chora. Leżała z wysoką gorączką, nie mogła oddychać [...]. Ania szybko opanowała sytuację. – Minnie May ma błonicę, to jasne. Nie jest z nią najlepiej, ale widziałam gorsze przypadki. Potrzebujemy mnóstwo gorącej wody [...]. Mary Joe, dołóż do pieca [...]. Diano, poszukaj miękkich, fanelowych prześcieradeł [...]. Mateusz przywiózł lekarza dopiero o trzeciej nad ranem. – Jeszcze nigdy nie spotkałem kogoś takiego, jak ta mała od Cuthbertów – powiedział potem lekarz w rozmowie z państwem Barry. – Mówię państwu, ona uratowała wasze dziecko. Ja przyjechałbym za późno.	
– Stypendium Avery’ego [...]... Zdobędę to stypendium, jeśli będę ciężko pracować! Czy Mateusz nie byłby ze mnie dumny, gdybym zdobyła wyższe wykształcenie? Jak to dobrze, że mam ambicje. Życie bez nich nie byłoby interesujące.	

Zadanie 11

Przeczytaj jeszcze raz fragmenty książki znajdujący się w tabeli. Następnie wybierz te informacje, które dotyczą konkretnych cech charakteru Ani Shirley. Spróbuj opisać je własnymi słowami.

1. Ania jest bardzo ambitną dziewczynką.

Zawsze lubiła się uczyć. Chciała zdobyć stypendium Avery’ego, które wymagało długiej nauki i dużej pracy. To stypendium dostawali tylko najlepsi uczniowie...

2. Główna bohaterka powieści jest porywczą, gwałtowną.

3. Dziewczynka jest szczerą i prawdomówną.

4. Ania Shirley jest opanowana, potrafi radzić sobie w trudnych sytuacjach.

5. Ania jest gadatliwa.

Uwaga!

Charakter postaci możemy opisać za pomocą:

– przymiotnika:

Ania Shirley jest wrażliwa, ale czasem też wybuchowa.

– rzeczownika:

Anię Shirley cechuje wrażliwość, ale też wybuchowość.

cechować kogoś = coś kogoś opisuje

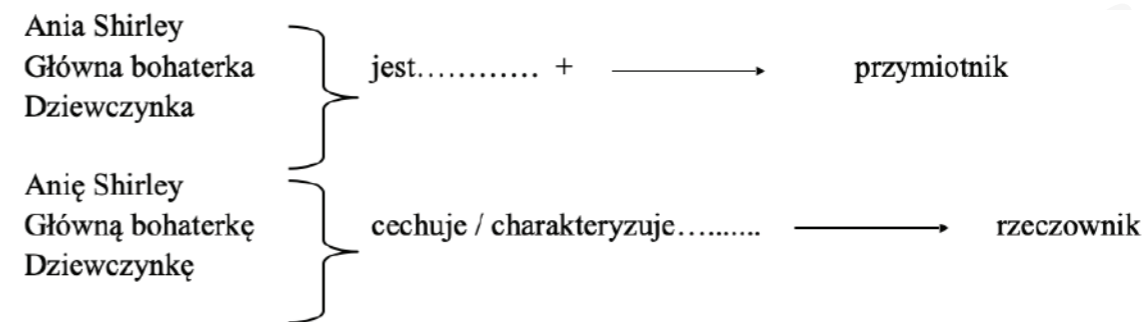
Zadanie 12

Spójrz na przymiotniki, a następnie dopisz brakujące rzeczowniki.

	Jaka ona jest?
Osoba, która lubi dużo mówić.	Ona jest <u>gadatliwa</u> . (przymiotnik)
Osoba, która mówi prawdę; nie kłamie.	Ona jest <u>szczerą</u> .
Osoba, która ma dużo pomysłów.	Ona jest <u>pomysłowa</u> .
Osoba, która szybko denerwuje się.	Ona jest <u>nerwowa</u> .
Osoba, która nie planuje dużo, tylko działa szybko.	Ona jest <u>spontaniczna</u> .

Co ją cechuje/charakteryzuje?	
Osoba, która lubi dużo mówić.	Cechuje ją <u>gadatliwośc</u> . (rzeczownik)
Osoba, która mówi prawdę; nie kłamie.	Cechuje ją _____
Osoba, która ma dużo pomysłów.	Cechuje ją _____
Osoba, która szybko denerwuje się.	Cechuje ją _____
Osoba, która nie planuje dużo, tylko działa szybko.	Cechuje ją _____

ZAPAMIĘTAJ!

Zadanie 13

Zamień zdanie tak, aby przymiotnik zastąpił rzeczownik.

- Ania Shirley jest wrażliwa na piękno przyrody.
Anię Shirley cechuje wrażliwość na piękno przyrody.
- Główna bohaterka jest czasami wybuchowa.
Główną bohaterkę _____.
- Dziewczynka jest szczerą, zawsze mówi prawdę.
Dziewczynkę _____.
- Ania jest bardzo pomysłowa, zawsze chętnie bierze udział w lekcji.
Anię _____.

Zadanie 14

Zapytaj kolegę/ koleżankę, jaki on/ jaka ona jest. Zapisz odpowiedzi w tabeli. Pamiętaj o gramatyce. Następnie napisz swoje cechy charakteru.
Jaki on/ jaka ona jest?

Mój kolega/ moja koleżanka jest	Ja jestem

**KARTA PRACY UCZNIA
JĘZYK POLSKI
ANALIZA UTWORU/ TEKSTU**

Zadanie 1

Uzupełnij tabelę poprawnymi odpowiedziami, posługując się przeczytanym tekstem (utworem, wierszem, fragmentem).

Tytuł utworu	
Autor	
Podmiot liryczny/ postaci	
Narrator/ bohaterowie	
Nastrój	
Główna myśl/ przesłanie/ morał	

Zadanie 2

Zastanów się nad główną postacią przeczytanego fragmentu. W trzech zdaniach napisz swoją opinię na jej temat (pomyśl: czym się wyróżniała, jaki był motyw jej zachowania, co jest w niej charakterystycznego).

Zadanie 3

Wypisz z tekstu (utworu) po 3 przykłady poszczególnych części mowy.

- A. rzeczowniki
1. _____ 2. _____ 3. _____
- B. czasowniki
1. _____ 2. _____ 3. _____
- C. przymiotniki
1. _____ 2. _____ 3. _____

Zadanie 4

Słownictwo. Do podanych poniżej wyrazów dobierz synonimy (wyrazy o tym samym lub podobnym znaczeniu).

1. _____ – _____
2. _____ – _____
3. _____ – _____
4. _____ – _____

Zadanie 5

Słownictwo. Do podanych poniżej wyrazów dobierz antonimy.

1. _____ – _____
2. _____ – _____
3. _____ – _____
4. _____ – _____

Zadanie 6

Prawda – fałsz. Wróć do przeczytanego tekstu. Zastanów się i zaznacz, czy podane stwierdzenia są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

1. (P/F) _____
2. (P/F) _____
3. (P/F) _____
4. (P/F) _____

**Konspekt lekcji historii dla klasy III liceum
Z WYKORZYSTANIEM TEKSTU Z „PODRĘCZNIKA LITERACKO-
-JĘZYKOWEGO DLA POLONIJNYCH SZKÓŁ ŚREDNICH.
KLASA III LICEUM. DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE.
WOJNA I OKUPACJA. WSPÓŁCZESNOŚĆ”**

Laura Migas-Puch

CELE OGÓLNE (CELE DYDAKTYCZNE):

- wzbogacenie wiedzy historycznej,
- umiejętność precyzyjnego odpowiadania na pytania,
- kształtowanie umiejętności pracy indywidualnej oraz w grupie.

CELE OPERACYJNE (OSIĄGNIĘCIA UCZNIA):

- poszerzenie wiedzy historycznej,
- kształtowanie umiejętności pisania i czytania,
- budowanie rozwiniętej wypowiedzi ustnej,
- prowadzenie efektywnej pracy z tekstem (wyszukiwanie informacji).

FORMY I METODY PRACY:

- praca indywidualna (praca z tekstem),
- ćwiczenia praktyczne (karta pracy),
- dyskusja.

ŹRÓDŁA/ MATERIAŁY:

- „Podręcznik literacko-językowy dla polonijnych szkół średnich. Klasa III liceum. Dwudziestolecie międzywojenne. Wojna i okupacja. Współczesność”. Wprowadzenie do lekcji: s. 90. Tekst główny: s. 91-92.

PRZEBIEG LEKCJI

Czynności organizacyjne:

1. przywitanie uczniów,
2. sprawdzenie obecności,
3. przedstawienie tematu lekcji: **Warszawskie dzieci pójdziemy w bój! Losy młodych powstańców.**

Część właściwa

1. Nauczyciel wprowadza uczniów w temat lekcji:
 - pisze na tablicy wyraz: wojna,

- rozdaje uczniom samoprzylepne karteczki, na których zapisują swoje skojarzenia (np.: *topór wojenny, strach, smutek*); czas na wykonanie polecenia: 1 min,
 - po wyznaczonym czasie uczniowie podchodzą do tablicy i przyklejają swoje propozycje; wyznaczony uczeń odczytuje skojarzenia,
 - uczniowie przepisują do zeszytu mapę skojarzeń z wybranymi 5 przykładami.
2. Prowadzący rozdaje uczniom karty pracy.
 3. Uczniowie przystępują do wykonania zadania 1; czas na jego wykonanie: 5 min.
 4. Nauczyciel wyznacza kilkoro uczniów do przeczytania przykładów z każdej kategorii.
 5. Prowadzący czyta tekst z podręcznika – s. 90: „Warszawskie dzieci pójdziemy w bój. Przed lekturą”.
 6. Wyznaczeni uczniowie czytają na głos tekst: podręcznik s. 91-92: Roman Bratny, „Kolumbowie. Rocznik 20” – fragmenty.
 7. Uczniowie wykonują zadania z podręcznika, s. 93, zad. I i II; czas na ich opracowanie: 5 minut. Wyznaczeni uczniowie odczytują odpowiedzi.
 8. Następnie powracają do kart pracy.
 9. Wskazani uczniowie odczytują pytania z zadania 2. Klasa wspólnie (z pomocą nauczyciela) formułuje odpowiedzi do kolejnych podpunktów: a, b, c.
 10. Nauczyciel podsumowuje lekcję i wyjaśnia zadanie domowe (tłumaczy polecenie, podaje przykłady wstępu, rozwinięcia, zakończenia zadanej refleksji).

Zadanie domowe

Karta pracy, zadanie 3.

Zakończenie zajęć

KARTA PRACY UCZNIA

Zadanie 1

Zapisz po 3 przykłady (słów, zwrotów, wyrażeń itp.) do danej kategorii.

1. Kategoria I – zwroty z użyciem słowa *wojna*.

2. Kategoria II – wyrażenia z wyrazem *wojna*.

3. Kategoria III – frazy/ powiedzenia z użyciem słowa *wojna*.

4. Kategoria IV – wyrazy pochodne od wyrazu *wojna*.

Zadanie 2

Odpowiedz na pytania.

1. **Miejsce wydarzeń** (wskaz odpowiednie fragmenty tekstu). Sporządź wykaz nazw miejscowych.

2. Scharakteryzuj opisane **wydarzenie historyczne**. Podaj jego dokładną datę.

3. Jakie były **skutki powstania**? Wypisz przynajmniej 3.

Zadanie 3

Napisz swoją refleksję, odpowiadając na pytanie: na czym polegała tragedia polskiej walczącej młodzieży? W swojej wypowiedzi postaraj się określić ich uczucia, emocje: co czuli? co przeżywali? czego się obawiali? Wyobraź sobie, że jesteś wśród nich.

Charakterystyka klimatu Polski – konspekt lekcji geografii

Dorota Nagórska

Czas lekcji: 90 minut

Typ lekcji: lekcja tematyczna

CEL GŁÓWNY:

- poznanie przez uczniów cech klimatu Polski oraz czynników klimatotwórczych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń wie:

- jakie czynniki wpływają na klimat Polski,
- jakie masy powietrza kształtują pogodę w Polsce – umie je scharakteryzować,
- w jakiej strefie klimatycznej leży Polska,
- jaki jest typ klimatu Polski – zna jego najważniejsze cechy,
- jakie wiatry lokalne występują w Polsce,
- co to jest okres wegetacyjny,
- zna dane dotyczące średnich, najwyższych i najniższych temperatur i opadów w styczniu i lipcu.

Uczeń umie:

- objaśnić, jakie są cechy klimatu Polski,
- pokazać na mapie Polski obszary o najwyższych i najniższych temperaturach i opadach w styczniu i lipcu,
- narysować schematy powstawania wiatrów lokalnych w Polsce i potrafi je objaśnić,
- pokazać na mapie Polski miejsca charakteryzujące się najdłuższym i najkrótszym okresem wegetacyjnym, a także bieguny ciepła i zimna.

METODY PRACY:

- podająca – wykład informacyjny,
- problemowe operatywne – praca z mapą klimatyczną według Okołowicza, tekstem, zdjęciami, rysunkami i schematami, mapą fizyczną Polski, mapą klimatyczną Polski,
- praktyczna – rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem map oraz własnej wiedzy,
- programowa – z użyciem komputera.

FORMY PRACY:

- grupowa,
- indywidualna,
- zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- atlasy, podręczniki,
- karty pracy z zadaniami dla uczniów,
- mapy tematyczne,
- prezentacja multimedialna.

PRZEBIEG LEKCJI**Czynności organizacyjne:**

1. powitanie uczniów,
2. sprawdzenie listy obecności,
3. przypomnienie najważniejszych wiadomości z ostatniej lekcji przez sprawdzenie pracy domowej,
4. zapisanie nowego tematu i krótkie wprowadzenie do niego.

Część właściwa

1. Nauczyciel, wykorzystując metodę burzy mózgów, prosi uczniów o podanie jak największej liczby elementów związanych z pogodą i klimatem. Wspólnie ustalają różnicę między pogodą i klimatem oraz wymieniają najważniejsze składniki klimatu.
2. Przypomina uczniom, jakie czynniki kształtują pogodę i klimat. Po czym chętny uczeń odczytuje na podstawie mapy z atlasu, jakie masy powietrza kształtują pogodę w Polsce (arktycznego, polarno-kontynentalnego, polarno-morskiego, zwrotnikowo-kontynentalnego, zwrotnikowo-morskiego) oraz jakie dwa główne układy baryczne na nią oddziałują (Niż Islandzki i Wyż Azorski).
3. Następnie wyjaśnia, w jakiej strefie klimatycznej

leży Polska i do jakiego typu należy jej klimat. Prosi uczniów, aby w parach, na podstawie map temperatur i opadów w styczniu i w lipcu (znajdujących się w atlasach geograficznych), spróbowali stwierdzić, jakie średnie temperatury i opady występują w tych miesiącach oraz jakie obszary Polski charakteryzują się najwyższymi i najniższymi temperaturami i opadami zarówno w styczniu, jak i w lipcu.

- Przedstawia też wiadomości dotyczące średnich rocznych amplitud temperatury i wspólnie z uczniami stara się podać powody ich zróżnicowania na terenie Polski.
- Nauczyciel podaje uczniom dane o średnich rocznych sumach opadów i wspólnie z nimi stara się podać powody ich zróżnicowania na terenie Polski.
- Przekazuje uczniom informacje o wiatrach wiejących w Polsce, opowiada, z jakiego kierunku przeważają wiatry w Polsce, jakie obszary są najbardziej a jakie najmniej wietrzne, a także w jakich porach roku najczęściej występują wiatry. Następnie wyświetla film o wiatrach i prosi uczniów o wymienienie cech charakterystycznych bryzy i wiatru halnego – <https://www.youtube.com/watch?v=Rj3TxaDhPDw&t=106s>.

- Potem wspólnie z uczniami ustala cechy klimatu Polski – różnorodność i zmienność stanów pogody, nieregularność przebiegu pór roku, omawia sześć występujących pór roku.
- Następnie rozdaje karty pracy do samodzielnego wykonania.

Podsumowanie

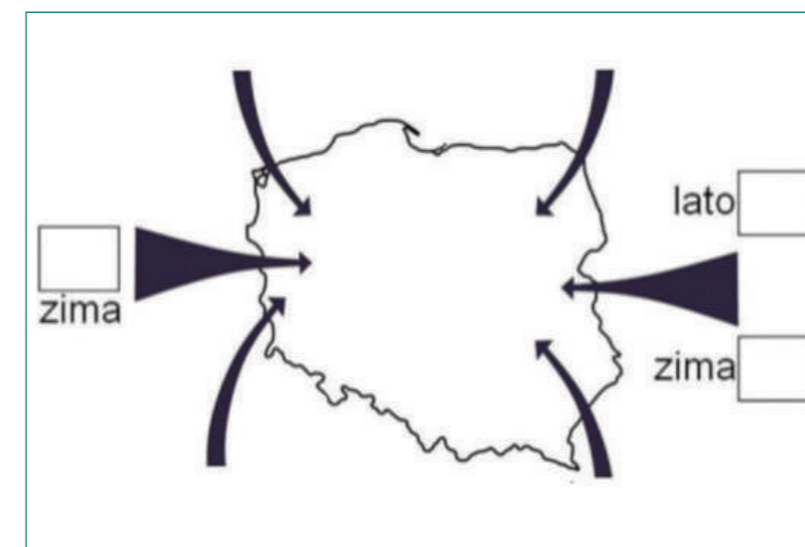
- Po upływie ok. 20–25 min nauczyciel zbiera wybrane karty pracy na ocenę oraz wspólnie z klasą podaje rozwiązanie.
- W ramach podsumowania przeprowadza pogadankę, uwzględniając zagadnienie zmian klimatu spowodowane antropopresją.
- Nauczyciel nagradza ocenami lub plusami za aktywność osoby najlepiej pracujące na lekcji.

KARTA PRACY KLIMAT POLSKI

Zadanie 1

Na poniższej grafice przedstawiono kierunki głównych mas powietrza kształtujących pogodę w Polsce. Podpisz właściwie ich nazwy, wykorzystując mapy w atlasie i własną wiedzę.

Zadanie 2

Uzupełnij tekst, wykreślając błędne określenia.

- Klimat Polski należy do klimatów umiarkowanych *ciepłych/chłodnych*, przejściowych między wpływem oceanizmu *na wschodzie/zachodzie* a kontynentalizmu *na zachodzie/wschodzie* kraju.
- Do najważniejszych cech klimatu Polski należą:
 - mała/duża* różnorodność i zmienność typów pogody z dnia na dzień,
 - występowanie *4/6* pór roku,
 - przewaga wiatrów *wschodnich/zachodnich* w 60%,
 - występowanie wiatrów lokalnych w Tatrach – *bora/halny*, nad morzem – *bryza/monsun*,
 - zmniejszanie/narastanie* cech kontynentalnych z zachodu na wschód,
 - średnie temperatury *stycznia/grudnia* na zachodzie i nad morzem *-1*, na wschodzie *-5*,
 - średnie temperatury lipca nad morzem *20/17*, na południu *17/19* stopni Celsjusza,
 - średnia roczna amplituda temperatur *na zachodzie/wschodzie* *19*, *na zachodzie/wschodzie* *23*,
 - suma opadów średnio *600/800 mm* – *najmniejsza/największa* na Kujawach – *poniżej 1000/500 mm*,

- największe/najmniejsze* na południu (Tatry, Sudety) – *600/1700 mm*,
- długość okresu wegetacji roślin *220/180 dni* na Dolnym Śląsku – *180/220 dni* na Pojezierzu Suwalskim, 100 dni w górach,
- średnie roczne zachmurzenie *77/68%*.

Zadanie 3

Na podstawie danych w tabeli wykonaj następujące polecenia:

- Proszę stworzyć wykresy temperatury i opadów do wyboru dla Krakowa albo dla Zakopanego. Wykresy proszę wykonać według instrukcji podanych na lekcji. (W razie wątpliwości proszę pytać).
- Podczas tworzenia wykresów (liniowy dla temperatury oraz słupkowy dla opadów) proszę używać linijki i kolorowych kredek. Każda oś powinna być czytelnie opisana (na dole miesiące, po lewej stopnie Celsjusza, a po prawej ilość opadów w mm).

- Oblicz wartości temperatury średniej rocznej, amplitudy temperatury oraz sumę opadów dla obu miast.
- Proszę pisemnie porównać sumy opadów dla obu miast (ilość opadów w ciągu całego roku, które miesiące są najbardziej wilgotne, a które najbardziej suche itp.).
- Proszę w kilku zdaniach napisać, co może być przyczyną (według Ciebie) takich różnic w klimatach dwóch miast, które znajdują się w bardzo podobnej odległości od równika, czyli powinny mieć klimat bardzo zbliżony.

Kraków	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Temperatura (°C)	-2,5	-1,4	3,0	8,1	13,9	16,8	18,2	17,5	13,8	8,6	3,1	-0,8
Opady (mm)	32	29	36	49	77	97	111	95	64	56	40	36

Zakopane	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Temperatura (°C)	-4,9	-4,1	-0,5	4,4	10,0	12,7	14,7	14,0	10,5	5,7	0,3	-3,1
Opady (mm)	58	55	59	77	124	152	170	147	105	68	57	50

Zródło: Świat w liczbach 2008/2009, WSiP, Warszawa 2008 r.

Duch Święty pomaga zrozumieć Pismo Święte. Konspekt katechezy dla uczniów klasy VIII

Krzysztof Gospodarzec

Liczba jednostek lekcyjnych: jedna (wskazane dwie lub więcej)

CELE OGÓLNE:

- zapoznanie ucznia z Pismem Świętym,
- omówienie działania Ducha Świętego,
- nauczenie umiejętności posługiwania się Pismem Świętym.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- zna podział Pisma Świętego,
- rozumie znaczenie działania Ducha Świętego pomagającego w rozumieniu Biblii,
- potrafi znaleźć odpowiednie fragmenty Pisma Świętego.

METODY I FORMY PRACY:

- wykład: katecheta prezentuje zagadnienia dotyczące powstania i podziału Pisma Świętego,
- praca w grupach lub indywidualna: szukanie fragmentów Pisma Świętego.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- prezentacja,
- rekwizyty,
- różne przekłady Biblii.

PRZEBIEG LEKCJI

Część wstępna

Modlitwa na rozpoczęcie katechezy w formie liturgii słowa, czyli czytanie fragmentu Pisma Świętego, psalmu, Ewangelii i modlitwa wiernych.

Część zasadnicza katechezy

1. **Definicja Pisma Świętego.** Razem z uczniami próbujemy ułożyć definicję Pisma Świętego. Poprzez zbieranie różnych wypowiedzi staramy się wspólnie

ustalić najważniejsze elementy, ukazując trzy podstawowe zagadnienia: a) Słowo Boga, b) napisane przez ludzi, czyli wielu autorów różnych czasów, niektórzy nieznani z imienia, c) natchnienie Ducha Świętego, czyli pomoc Ducha Świętego i ochrona przed błędem i herezją.

2. **Zasadniczy podział Pisma Świętego:** Stary i Nowy Testament. Stary Testament zawiera trzy części: historia narodu wybranego, literatura mądrościowa i księgi prorockie. Nowy Testament natomiast składa się z czterech Ewangelii, Dziejów Apostolskich, 21 Listów Apostolskich i Apokalipsy. Ogólnie omawiamy, czego dotyczą wymienione części Pisma Świętego. Stary Testament ukazuje stworzenie świata i oczekiwanie ludzi na Mesjasza oraz to, jak prorocy przypominali Izraelitom ich powołanie i wzywali do wierności Bogu. Nowy Testament natomiast to przede wszystkim opisanie życia i działalności Pana Jezusa oraz dzieje apostołów, a także listy apostołów, które wyjaśniają naukę Jezusa. Ostatnia księga to Apokalipsa, która w sposób symboliczny ukazuje powtórne przyjście Chrystusa i czasy ostateczne. Zwracamy uwagę na najważniejsze księgi całego Pisma Świętego, czyli Ewangelię, zwaną Dobrą Nowiną. Jest tak nazywana, ponieważ Pan Jezus przynosi zbawienie, a więc daje nam życie wieczne w niebie (przed przyjściem Jezusa bramy do nieba były zamknięte). Wymieniamy czterech autorów Ewangelii i zapisujemy skróty ich imion: Mt, Mk, Łk, J.
3. **Dzieje spisania Pisma Świętego.** Biblię spisywano około tysiąca lat. Przez wiele wieków były to oddzielne księgi i słowa proroków lub apostołów zapisane na pergaminach. Wszystkie księgi zostały zebrane w jeden kanon biblijny około czwartego wieku po Chrystusie.
4. **Miejsce słuchania Słowa Bożego.** Wymieniamy wspólnie z uczniami, gdzie najczęściej słuchamy Słowa Bożego: kościół, dom, religia, radio, telewizja... Ukazujemy podział czytań w niedzielę: pierwsze

czytanie ze Starego Testamentu, drugie z Nowego Testamentu (spoza Ewangelii) i trzecie z Ewangelii.

5. **Pismo Święte to nie tylko księga historyczna, ale przede wszystkim żywe Słowo Boże,** to znaczy Pan Bóg przemawia przez nie do nas za każdym razem, kiedy je czytamy lub słuchamy, a zwłaszcza podczas liturgii czy katechezy. Do jego zrozumienia i przyjęcia potrzebna jest pomoc Ducha Świętego.

Podsumowanie

1. Ćwiczenie aktywizujące z podręcznika na stronie 13.
2. Poszukiwanie wybranych fragmentów Pisma Świętego. Przypominamy uczniom, jak odszukać poszczególne fragmenty: szukanie odpowiedniej księgi w spisie treści, znalezienie rozdziału, a następnie wersetu (np. J 2,5).

Biblia Gutenberga, źródło: wikipedia.pl

Strona tytułowa Biblii gdańskiej, źródło: wikipedia.pl

KARTA PRACY

Zadanie 1

Znajdź zaznaczone fragmenty Biblii i wpisz do tabeli właściwe odpowiedzi.

1. Nazwy gór i miejsc oraz wód: nazwa rzeki lub sadzawki.
2. Imiona Zbawiciela w Ewangeliach.
3. Liczby.
4. Imiona kobiet.

1. Tabela: geografia biblijna

Ewangelia	Góry i wody
Mk 11,1	
Mk 15,22	
J 9,7	
Łk 5,1	
Mt 3,13	

2. Tabela: imiona Zbawiciela

Ewangelia	Imiona Zbawiciela
Łk 1,31	
Mt 1,23	
J 1,36	
J 6,51	
J 8,12	

3. Tabela: liczby w Nowym Testamencie

Ewangelia	Liczby/Numbers
Mt 23,9	
Łk 15,11	
Mk 8,31	
J 11,17	
Łk 4, 1-2	

4. Tabela: kobiety w Nowym Testamencie

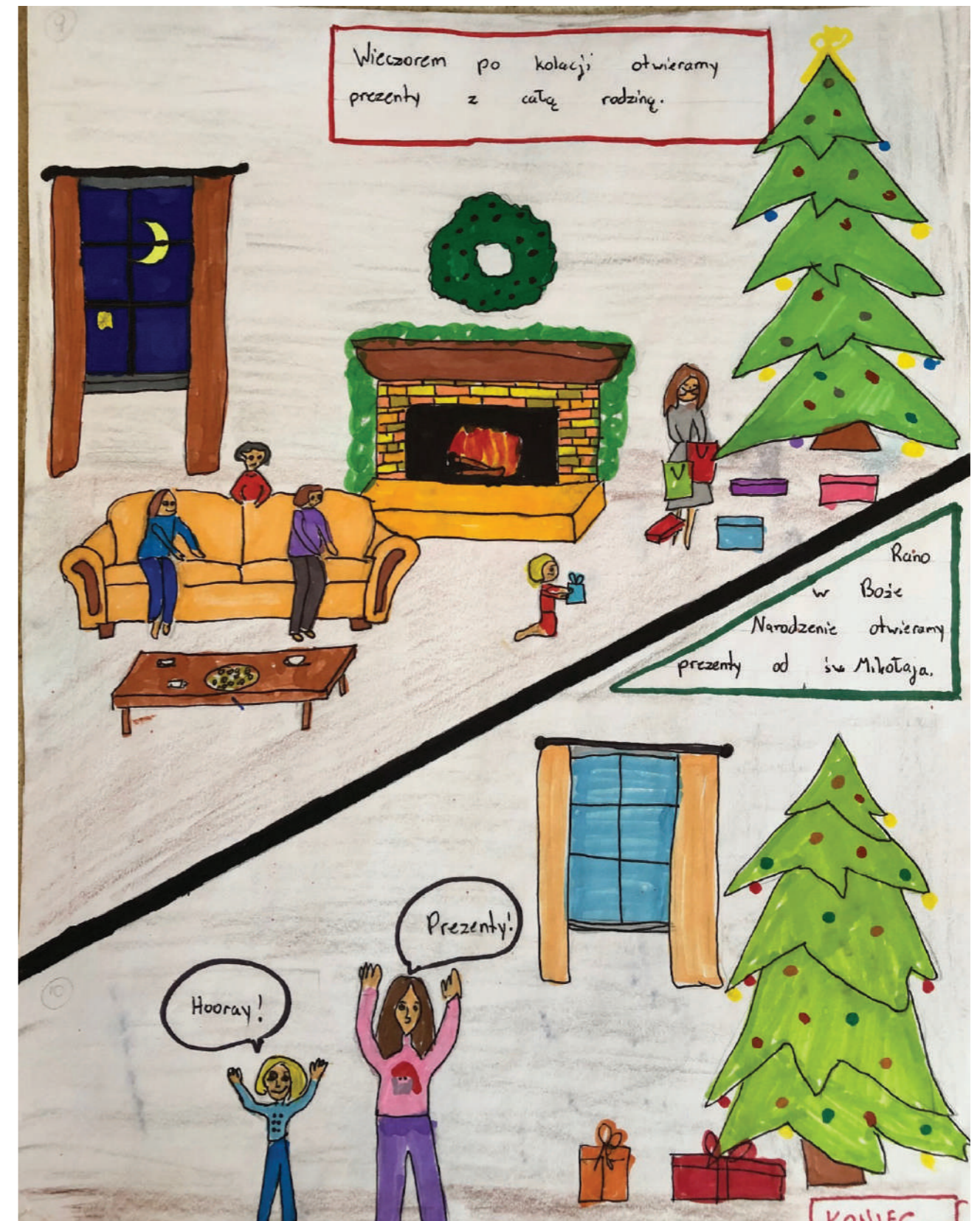
Ewangelia	Imiona kobiet
Łk 1,27	
Mk 15,40	1. 2. 3.
Łk 1,57	
J 11,1	
Łk 8,3	1. 2.

Jak szukać powyższych fragmentów?

1. Szukamy odpowiedniej księgi Pisma Świętego w spisie treści, np. Mt (Ewangelia św. Mateusza, np. strona 17 i przechodzimy do wskazanej strony 17).
2. Szukamy rozdziału (numeru rozdziału, np. 4).
3. Szukamy wersetu (numeru wersetu w rozdziale).

Autorką komiksu pt. „Tradycje świąteczne w mojej rodzinie” jest Lidia Grabowski, uczennica kl. IX Akademii Języka Polskiego w Manchester, nauczycielką-opiekunem Katarzyna Misztela.

Fasolowy dramat, ale z happy endem...

Agnieszka Halubiec

Barbara Kosmowska, *Panna Foch*, Łódź 2021, Wydawnictwo Literatura

W powieściach Barbary Kosmowskiej pisanych dla dzieci i młodzieży zawsze podziwiam tę wyjątkową umiejętność autorki głębokiego rozpoznania dziecięcych emocji i problemów. Czujne oko, ucho i serce, które niezmiennie od lat autorka „pielęgnuje” na kartach swoich powieści dla młodych czytelników, są znakiem jakości literackiej. Każda książka Barbary Kosmowskiej z wielką czułością, ale i ostrością wyrazu, pokazuje bolączki młodego człowieka, który zrozumienia i traktowania z szacunkiem bardzo potrzebuje. W prozie autorki to wszystko z pewnością się znajduje. I jak zawsze, osobisty, prywatny, rozpoznawalny od pierwszych stron język. Pełen staranności, dbałości

o detal literacki, trafnych puent i pięknych metafor.

„Panna Foch” jest jedną z takich powieści, w których mamy wszystko, co potrzeba, aby powiedzieć: „piękna, klasyczna Kosmowska”. A dlaczego? Przyjrzyjmy się. Zaczynamy od górnego C. Chyba nie ma nic gorszego, niż stać się zakładnikiem marzeń własnych rodziców, zwłaszcza gdy ma się naście lat. Bo czy pomysł wyjazdu ze stolicy kraju na jakąś „wiśniową” prowincję nie jest prywatnym końcem świata? Wszystko trzeba zacząć od nowa, gdy „u nas, w Warszawie” życie jest tak cudownie poukładane... Aż tu nagle widmo domu na prowincji rujnuje cały dziewczęcy świat nastoletniej Poli. Żegnajcie koncerty Jasona Barbera! Teraz tylko zostaje rzepolenie świerszczy. Tak przynajmniej widzi to bohaterka, która czuje się brutalnie „przesadzona” w inne miejsce, jednak sama również przesadza i dobitnie się o tym przekona.

Ale zanim to się zdarzy – dramat goni dramat. Wielka warszawska przyjaźń staje się wielką ściemą, a pod domem, w fasolowej hodowli taty, kręci się jakiś posępny chłopak. Wszystko wygląda źle, upiorne rodzeństwo dolewa oliwy do ognia i nie ma żadnych widoków na poprawę losu.

Tylko pozory, bo widoki w Wiśniowej Górze są bardzo obiecujące, trzeba tylko szeroko otworzyć oczy i serce. Wejść w czyjeś buty, aby zrozumieć więcej i lepiej. Jak pisze jeden z bohaterów: „Pomyślałem, że po tym poznaje się prawdziwych przyjaciół – kiedy

ktos choćby przez chwilę chce dzielić twój los, aby cię lepiej zrozumieć”. To całkiem dobra metoda, aby kogoś polubić i zmienić o nim zdanie. Dwa światy mogą stać się jednym. I Pola szybko się o tym przekona... Posępny chłopak, zwany Jankiem Muzykantem, może okazać się kimś zupełnie innym: ciekawym, intrygującym i prawdziwie utalentowanym, ale z pewną tajemnicą, która nie zawsze pozwala mu się uśmiechać. Nowe koleżanki mogą wypełnić pustkę po tych utraconych przyjaźniach (często fałszywych), a nawet ją wzbogacić i nadać nowych walorów.

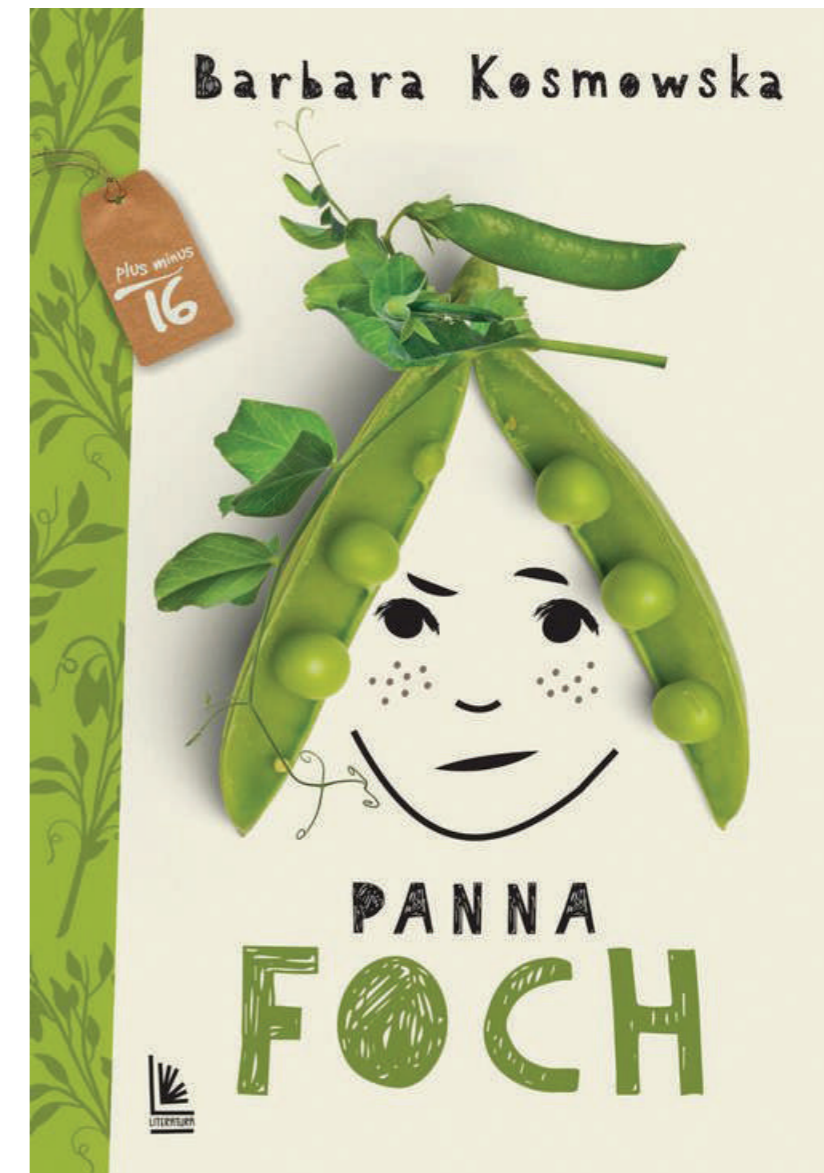
I tak uprzedzenia, z jakimi Pola pojawia się w Wiśniowej Górze, prysną wraz z pierwszymi znajomościami. Szybko okaże się, że prowincja może być rajem, a to, co błyszczało światłami wielkiego miasta, było tylko dobrze polukrowane.

Zdaje się, że Pola będzie musiała opracować „regulamin dla początkujących”, wchodząc w kolejne życiowe rozdanie. Prawdziwa lekcja przed nią. Lawina pochopnych ocen, całe mnóstwo pozorów i niesprawiedliwych osądów. Nie wszystko wygląda tak, jak nam się na pierwszy rzut oka wydaje. Seria bolesnych odkryć zaowocuje jednak całą listą naprawczych pomysłów.

Autorka rozpięła fabułę na dwa głosy, które wzajemnie się uzupełniają, pokazują tę samą sytuację z innego punktu widzenia, dopełniając w ten sposób wspólną historię bohaterów. Znamy nie tylko odczucia Poli i jej sposób widzenia świata, ale również Janka, który ze swoją wrażliwością i problemami zupełnie inaczej patrzy na całe sekwencje zdarzeń, a także inaczej ocenia spotykanych ludzi. Forma pamiętnikowa, przez którą mówią bohaterowie, plus klasyczna narracja pierwszoosobowa tworzą bardzo udany spłot. „Panna Foch” to po prostu mądra lektura, niosąca nadzieję, rozprędzająca obawy i lęki, ale też dająca wiele powodów do

uśmiechu. Bohaterowie potrafią być zabawni, elokwentni i nieszabloności.

Czasem dobrze jest być kiepską z matmy, mieć uroczy kosmyk, który opada na twarz, hodowlę fasoli pod

domem i nieznośne rodzeństwo. Wszystko to może być wstępem do dobrego i prawdziwego życia. Bo czy kapeluszyk muzycznej gwiazdy rzucony z estrady może odmienić los? Wątpliwe. Welniana, czerwona czapka niejakiego Janka Muzykanta – na pewno!

ŻYCIE WYMAGA OD CIEBIE WYSTARCZAJĄCO WIELU ZOBOWIĄZAŃ

Sprawy finansowe pozostaw nam

Od 1976 roku, Polsko-Słowiańska Federalna Unia Kredytowa służy Polonii, oferując pełny zakres usług i produktów finansowych dla całej rodziny. Dzięki zaufaniu i lojalności Członków PSFCU, dbamy również o siłę całej polonijnej społeczności w USA.

*Odwiedź jeden z dwudziestu oddziałów PSFCU
w stanach Nowy Jork, New Jersey, Illinois i Pensylwania
lub otwórz konto przez Internet na **www.NaszaUnia.com!***

NASZA UNIA TO WIĘCEJ NIŻ BANK!

Do otwarcia konta obowiązują zasady członkostwa. Inne ograniczenia mogą obowiązywać.